

P E N N I N G K U N D E

door E. LIETARD

HOE WORDT MEN PENNING- en MEDAILLEVERZAMELAAR ?

Aan de basis van het verzamelen van medailles ligt een liefde voor de Numismatiek of het Muntverzamelen.

Heel wat verzamelaars hebben na enkele jaren niet meer genoeg aan het louter verzamelen van munten op datum of volgens catalogus.

Het verschil tussen munten en medailles is vrij eenvoudig :

munten zijn of waren een betaalmiddel, met of zonder waardevermelding;

medailles daarentegen zijn nooit een betaalmiddel geweest maar werden altijd geslagen als herinnering aan een historische-, maatschappelijke- of sportieve gebeurtenis of prestatie.

Het verzamelen van medailles gaat dan ook meestal gepaard met een geschiedkundige interesse voor eigen stad of streek.

Penningen en medailles kan men onderverdelen in twee soorten :

draagpenningen

Deze medailles worden gedragen door personen of dienen om gehangen te worden aan een vlag of vaandel.

De ophanging komt voor in verschillende uitvoeringen : bol en ring, kroon en ring of ring en lint.

legpenningen

Er bestaat geen mogelijkheid om deze medailles te dragen. Ze worden geschonken in een schrijn of een doosje om zo tentoongesteld te worden.

Naast deze basisindeling kan men bij de medailles ook nog acht klassen onderscheiden :

1. Historiepenningen

Ze werden specifiek geslagen om een historische gebeurtenis te herdenken in de periode 1200-1700.

De gebruikte medailles waren in koper, zilver of uitzonderlijk in goud.

Voorbeeld : Historiepenning van 1604 geslagen bij de overgave van Oostende.

2. Historiemedailles

Ze verwijzen eveneens naar een regionale historische gebeurtenis en komen slechts voor in de periode 1700-1830.

De gebruikte metalen voor deze historiemedailles waren brons, verzilverd en verguld brons, zilver en goud.

Voorbeeld : zilveren medaille voor het oprichten van de Oostendse Compagnie in 1722.

3. Mereau of Armenpenning

Ze werden speciaal geslagen voor de behoeftigen van de stad Oostende en dit in de periode tot 1860.

De behoeftigen konden met die armenpenningen aankopen doen in vastgestelde winkels.

De letter erop afgebeeld kwam overeen met een bepaald produkt.

"A" voor aardappelen, appelen.

"B" voor brood, bier, boter.

Andere letters kwamen eveneens voor.

Gebruikte metalen waren lood en koper.

4. **Gildemedailles**

Ze kregen een speciale afwerking, het ging steeds om een metalen plakketje in het midden omringd door een holle metalen omkransing.

Deze medailles werden vooral gebruikt tussen 1800 en 1914 door gilden en verenigingen.

Ook sommige scholen gebruikten ze (tot 1900).

De gebruikte metalen waren koper en zilver.

Voorbeeld : zilveren medaille uitgegeven door de Vereniging Onafhankelijke Schichtblazers in 1880.

5. **Maatschappijmedailles**

Ze werden uitgegeven door maatschappijen, verenigingen en kringen.

Ze werden geslagen voor vaandelinhuldigingen en allerlei andere feestelijkheden.

De gebruikte metalen zijn lood, brons, verzilverd en verguld brons, zilver, verguld zilver en goud.

Voorbeeld : een vergulde bronzen medaille bij het behalen van de overwinningsbeker door V.G.O. in 1920.

6. **Stadsmedailles**

Uitgegeven door de stad ter beklemtoning van de herdenking van een bepaalde gebeurtenis.

Deze stadsmedailles dragen altijd het wapenschild van Oostende op de rectozijde.

De gebruikte metalen zijn lood, brons, verzilverd en verguld brons, zilver, verguld zilver en goud.

Voorbeeld : verguld bronzen medaille uitgegeven ter gelegenheid van het muzieksfestival in 1898.

Het grootste gedeelte van die medailles zijn draagpenningen.

7. **Overheidsmedailles**

Ze worden geslagen in opdracht van de Belgische Staat naar aanleiding van feestelijkheden in overheidsdiensten.

Ze dragen het wapenschild van België op de rectozijde.

De gebruikte metalen zijn brons, verzilverd en verguld brons en zilver.

8. **Sportmedailles**

Ze worden vooral geslagen naar aanleiding van het behalen van een verdienstelijke overwinning in één of andere sporttak of voor de viering van geleverde prestaties op sportief vlak.

De gebruikte metalen zijn aluminium, koper, brons, verzilverd en verguld brons, zilver, verguld zilver en goud.

Voorbeeld : bronzen medaille geschonken door de vereniging Vrije Zwemmers in Oostende, voor het behalen van de titel in de categorie 200 m streek, pupillen door M. REYNAERT in 1964.

Gouden medailles en penningen zijn zeldzaam in de klassen 1, 2, 5 en 8, voor Stadsmedailles komen ze uitzonderlijk wel voor.

De vormgeving van de medailles is niet aan een vast patroon gebonden; ze komen voor in alle mogelijke vormen : rond, vierkant, driehoek, veelhoek en rechthoek.

HOE VERZAMELT MEN MEDAILLES OF PENNINGEN ?

Volgens de keuze van de verzamelaar kan men een onderverdeling maken in drie soorten :

- * **per datum**
Alles wordt chronologisch verzameld. Dit kwam vroeger het meest voor; later ging men echter ook andere thema's aansnijden.
- * **per graveur of munthuis**
Eén of meer graveurs of munthuizen worden als indelingscriterium gekozen.
Voorbeelden : DEVREESE, DUPON, STIENON en DISPERSYN (graveurs)
FONSON, FIBRU, HART en KRAFFT (munthuizen)
- * **per thema**
Een bepaald thema of een geschiedkundige periode als verzamelcriterium.
Voorbeelden : Het Beleg van Oostende, Auto's, het Belgisch Leger, Vaderlandslievende verenigingen, Concours Hippique, Gilden, James Ensor, Karnavalorden, Keignaerttrippers, Loges, Muziekfestivals, Roeisport, Scholen, Voetbal, Zeilen, Uitstallingswedstrijden, Vaandelinhuldigingen, Vrije Zwemmers, Louise-Marie d'Orleans, Stadsmedailles, Havenwerken en Zeevisserij.

NUTTIGE TIPS VOOR BEGINNERS

- * Voor iedere verzamelaar of beginverzamelaar is de literatuur even onmisbaar als de medailles zelf.
- * Het verzamelen van medailles is een bundeling van diverse historische en maatschappelijke gebeurtenissen.
Daarenboven vertelt iedere medaille iets over de lokale geschiedenis van Oostende.
Medailles en geschiedenis zijn dus onverbrekkelijk met elkaar verbonden. Ze gaan hand in hand.
- * Documentatie is altijd te vinden in de stedelijke plaatselijke openbare bibliotheek in Oostende.

BEZOEK ONZE THEMATENTONSTELLING

PASTER PYPE, DE OOSTENDSE DAENS

Het museum is ook geopend gedurende het Kerst- en Nieuwjaarsverlof